

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проєкт Закону України «Про внесення змін до Сімейного кодексу України та Закону України "Про державну реєстрацію актів цивільного стану», поданий народним депутатом України Крячком М.В. та іншими народними депутатами України (реєстр. № 15306)

Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики розглянув на своєму засіданні 30 червня 2026 року (протокол № 196) проєкт Закону України про внесення змін до Сімейного кодексу України та Закону України "Про державну реєстрацію актів цивільного стану" (реєстр. № 15306 від 09.06.2026), поданий народним депутатом України Крячком М.В. та іншими народними депутатами України.

Відповідно до статей 21 та 28 Сімейного кодексу України шлюбом є сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у органі державної реєстрації актів цивільного стану.

Заява про реєстрацію шлюбу подається жінкою та чоловіком до будь-якого органу державної реєстрації актів цивільного стану за їхнім вибором. Особи, які подали заяву про реєстрацію шлюбу, вважаються нареченими.

Заява про реєстрацію шлюбу подається жінкою та чоловіком особисто.

Державна реєстрація актів цивільного стану, зокрема шлюбу, проводиться органами державної реєстрації актів цивільного стану шляхом складання актового запису цивільного стану в електронному вигляді у Державному реєстрі актів цивільного стану громадян та на паперових носіях. Про факт державної реєстрації акта цивільного стану органами державної реєстрації актів цивільного стану видається відповідне свідоцтво (частини друга статті 9, частина перша статті 12, частина перша статті 18 Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану»).

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України багато людей змушені були покинути свої домівки та опинитися у різних куточках країни та/або за її межами. З огляду на викладене, виникає проблема у фізичній присутності під час державної реєстрації шлюбу.

29 березня 2024 року Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 345 «Про реалізацію експериментального проєкту щодо проведення державної реєстрації шлюбу в електронній формі» (далі – Постанова), якою затверджено Порядок реалізації експериментального проєкту щодо проведення державної реєстрації шлюбу в електронній формі (далі – Порядок).

Вказаний Порядок визначає процедуру реалізації експериментального проєкту щодо проведення державної реєстрації шлюбу в електронній формі

засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (далі - Портал Дія), зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія) (далі – послуга “Шлюб онлайн”) та включає проведення державної реєстрації шлюбу, організацію та проведення індивідуального обряду державної реєстрації шлюбу в електронній формі, доставку та вручення свідоцтва про державну реєстрацію шлюбу.

Відтак, Міністерством цифрової трансформації, у визначений Постановою термін, було забезпечено технічну можливість проведення державної реєстрації шлюбу в електронній формі згідно з Порядком, засобами Порталу Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія), у тому числі проведення відеоконференцій в режимі реального часу з використанням програмних засобів інформаційно-комунікаційних систем.

Разом з тим, відповідно до абзацу третього пункту 7 § 32 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950, строк реалізації експериментального проєкту не повинен перевищувати двох років.

Враховуючи викладене, а також зважаючи на позитивні результати реалізації експериментального проєкту щодо проведення державної реєстрації шлюбу в електронній формі, виникла необхідність законодавчого врегулювання відповідних правовідносин, що також сприятиме подальшій цифровізації сфери державної реєстрації актів цивільного стану.

За час реалізації експериментального проєкту більше 62 тисяч пар зареєстрували шлюб онлайн. Для надання послуги відкрито цифрові офіси державної реєстрації актів цивільного стану у містах Києві, Львові та Дніпрі.

Проєкт Закону розроблений з метою врегулювання на законодавчому рівні можливості проведення державної реєстрації шлюбу в електронній формі засобами Порталу Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія).

Проєктом Закону пропонується внести зміни до Сімейного кодексу України та Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану», якими, зокрема, передбачається:

запровадження можливості подання заяви та проведення державної реєстрації шлюбу в електронній формі;

визначення особливостей проведення державної реєстрації шлюбу в електронній формі (зокрема щодо строків, участі сторін у режимі відеоконференції, підтвердження волевиявлення та підписання актового запису з використанням електронних підписів);

уточнення окремих положень щодо порядку державної реєстрації шлюбу та підтвердження факту його державної реєстрації.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримує законопроєкт проте зазначає, що існує необхідність конкретизації можливості реалізації права на реєстрацію шлюбу шляхом використання засобів Єдиного державного вебпорталу електронних послуг громадянами України, які через релігійні чи інші переконання відмовилися від реєстраційного номера облікової картки платника податків.

Міністерство соціальної політики України підтримує законопроєкт.

Міністерство юстиції України висловило до законопроекту низку зауважень. А саме, Міністерство:

- вважає за недоцільне закріплення в Сімейному кодексі України, який визначає засади шлюбу, положень, що пов'язані з особливістю проведення державної реєстрації шлюбу в електронній формі, оскільки відносини, пов'язані з проведенням державної реєстрації актів цивільного стану, регулює Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану»;

- запропоновані проектом Закону зміни до частини п'ятої статті 9 Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» потребують виключення як такі, що виходять за межі предмета правового регулювання зазначеного Закону;

- з метою визначення загальних підходів в обчисленні строку проведення державної реєстрації шлюбу пропонується проектом Закону передбачити виключення статті 32 Сімейного кодексу України в цілому та внесення відповідних змін щодо строку державної реєстрації шлюбу до статті 14 Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану»;

- пунктом 3 розділу II проекту Закону пропонується доповнити Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» новою статтею 14¹, врегулювавши тим самим особливості державної реєстрації шлюбу в електронній формі. Здебільшого запропоновані зміни деталізують механізм проведення державної реєстрації шлюбу в електронній формі, що має бути предметом регулювання підзаконного нормативно-правового акта, спрямованого на реалізацію засадничих положень Закону, який пропонується до затвердження відповідно до частини дев'ятої цієї статті. З урахуванням наведеного Міністерство пропонує виключити з проекту Закону запропоновану статтю 14¹ та відповідно передбачити зміни до статті 14 Закону, а саме:

1) частину першу після абзацу першого доповнити новим абзацом такого змісту: «Заява про державну реєстрацію шлюбу може подаватися також в електронній формі у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.»; доповнити частину першу абзацом такого змісту: «Подання заяви про державну реєстрацію шлюбу в електронній формі через представника не допускається.»;

2) частину другу викласти у такій редакції: «2. Повторний шлюб реєструється органом державної реєстрації актів цивільного стану за умови припинення попереднього шлюбу. Документи, що підтверджують припинення попереднього шлюбу, подаються жінкою та чоловіком виключно у разі відсутності відповідного актового запису в Державному реєстрі актів цивільного стану громадян або якщо припинення шлюбу відбулося за законодавством іноземної держави.»;

3) частину восьму доповнити новим абзацом такого змісту: «Державна реєстрація шлюбу в електронній формі проводиться засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг шляхом безпосередньої участі у відеоконференції наречених в режимі реального часу».

Міністерство фінансів України у своєму висновку до законопроекту зазначило, що реалізація акта не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України.

Комітет з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних

відносин у своєму висновку до законопроекту пропонує прийняти його у першому читанні за основу.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило до законопроекту низку зауважень, зокрема щодо недоречності використання у законопроекті визначення «віддалений кваліфікований електронний підпис «Дія. Підпис» («Дія.ID»))» механізм використання якого унормовано лише на підзаконному рівні.

З урахуванням проведеного обговорення та враховуючи зауваження центральних органів виконавчої влади, Комітет рекомендує Верховній Раді України проєкт Закону України про внесення змін до Сімейного кодексу України та Закону України "Про державну реєстрацію актів цивільного стану" (реєстр. № 15306), поданий народним депутатом України Крячком М.В. та іншими народними депутатами України:

1) включити до порядку денного сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання;

2) за результатами розгляду в першому читанні прийняти в цілому в наступній редакції Комітету:

«ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо проведення державної реєстрації шлюбу засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Сімейному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 21-22, ст.135):

1) у статті 28:

частину першу після абзацу першого доповнити новим абзацом такого змісту:

“Заява про реєстрацію шлюбу може подаватися також в електронній формі”.

У зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом третім;

частину третю доповнити абзацом другим такого змісту:

“Подання заяви про реєстрацію шлюбу в електронній формі через представника не допускається”.

2) у статті 32:

частину першу викласти в такій редакції:

“1. Шлюб реєструється в будь-який обраний нареченими робочий день органу державної реєстрації актів цивільного стану, але не раніше, ніж через п'ять календарних днів з дня подання заяви про реєстрацію шлюбу.

Шлюб реєструється в електронній формі в будь-який обраний нареченими робочий день відділу державної реєстрації актів цивільного стану, але не раніше, ніж через п'ять календарних днів з моменту вибору дати під час подання заяви про реєстрацію шлюбу в електронній формі”;

у частині другій слова “за бажанням наречених протягом одного місяця” замінити словами “за бажанням наречених, крім випадку реєстрації шлюбу в електронній формі”;

3) статтю 34 доповнити частиною третьою такого змісту:

“3. Реєстрація шлюбу в електронній формі проводиться засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг шляхом участі у відеоконференції нареченої та нареченого в режимі реального часу”.

2. У статті 14 Закону України “Про державну реєстрацію актів цивільного стану” (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 38, ст.509, 2016 р., № 34, ст. 593):

1) у частині першій:

після абзацу першого доповнити новим абзацом такого змісту:

“Заява про державну реєстрацію шлюбу може подаватися також в електронній формі”.

У зв’язку з цим абзац другий вважати абзацом третім;

доповнити абзацом четвертим такого змісту:

“Подання заяви про державну реєстрацію шлюбу в електронній формі через представника не допускається”;

2) частини другу і четверту викласти в такій редакції:

“2. Повторний шлюб реєструється органом державної реєстрації актів цивільного стану за умови припинення попереднього шлюбу.

Документи, що підтверджують припинення попереднього шлюбу, подаються жінкою та чоловіком у разі відсутності відповідного актового запису в Державному реєстрі актів цивільного стану громадян або якщо припинення шлюбу відбулося за законодавством іноземної держави”;

“4. Шлюб реєструється в будь-який обраний нареченими робочий день органу державної реєстрації актів цивільного стану, але не раніше, ніж через п’ять календарних днів з дня подання заяви про реєстрацію шлюбу.

Шлюб реєструється в електронній формі в будь-який обраний нареченими робочий день відділу державної реєстрації актів цивільного стану, але не раніше, ніж через п’ять календарних днів з моменту вибору дати під час подання заяви про реєстрацію шлюбу в електронній формі”;

3) у частині п’ятій слова “за бажанням наречених протягом одного місяця” замінити словами “за бажанням наречених, крім випадку державної реєстрації шлюбу в електронній формі”;

4) частину восьму доповнити абзацом третім такого змісту:

“Державна реєстрація шлюбу в електронній формі проводиться засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг шляхом безпосередньої участі у відеоконференції наречених в режимі реального часу”;

5) доповнити частиною дванадцятою такого змісту:

“12. Порядок надання послуги державної реєстрації шлюбу в електронній формі затверджується Кабінетом Міністрів України”.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування та вводиться в дію з 10 серпня 2026 року.

2. Кабінету Міністрів України до 10 серпня 2026 року:

1) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

2) забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом».

Співдоповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено народного депутата України - голову підкомітету у справах сім'ї та дітей Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Скрипку Тетяну Василівну.

Голова Комітету

Микита ПОТУРАЄВ

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Потураєв Микита Русланович
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000002A672E00C61EDE00
Дійсний до: 13.01.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-14/03-2026/157228 від 01.07.2026

2278114